

5.5.2022

Eduskunta
Talousvaliokunta

tav@eduskunta.fi

Asia: Talousvaliokunnan lausuntopyyntö HE 39/2022 vp

Valtiokonttorin lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain 5 d §:n muuttamisesta (HE 39/2022 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Valtiokonttorin lausuntoa hallituksen esityksestä koskien yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain 5 d §:n muuttamista. Tämän vuoksi Valtiokonttori lausuu seuraavaa:

Hallituksen esityksessä esitetään yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annettua lakia muutettavaksi jatkamalla mahdollisuutta myöntää kustannustukea myös Euroopan komissiolle tilapäisten valtiontukipuitteiden 3.12. jakson perusteella ilmoitetun tukiohjelman nojalla. Yritys voisi saada kustannustukea, jos siihen kohdistuu pandemian hallintaan liittyvä julkisoikeudellinen rajoitustoimi ja yrityksen 2,3 miljoonan euron tukikiintiö olisi täynnä tai täyttymässä, mutta yritykselle olisi edelleen perusteltua myöntää kustannustukea. Valtiokonttori jatkaisi valtionapuviranomaisena.

Yleistä:

Kustannustukilainsäädäntöä täydennettiin tuen neljännen vaiheen yhteydessä lisäämällä lakiin säädökset suurten ja keskisuurten yritysten sulkemiskorvauksesta (5 c §) sekä kiinteiden kattamattomien kustannusten korvauksesta (5 d §). Tarkoituksena oli helpottaa sellaisten koronapandemiasta ja siitä johtuvista rajoitustoimenpiteistä kärsineiden yritysten sekä yrityskonsernien tilannetta, joiden aiempi Euroopan komission tilapäisten valtiontukipuitteiden 3.1 jaksoon perustuva 1,8 miljoonan euron tukikiintiö oli täynnä tai täyttymässä. Sulkemiskorvausta koskeva haku oli käynnissä 15.7.-13.8.2021, minkä aikana korvausta haki yhteensä 33 rajoitustoimenpiteiden vuoksi asiakastilansa sulkemaan joutunutta keskisuurta tai suurta yritystä. Korvausta myönnettiin 28 yritykselle yhteensä noin 9 miljoonaa euroa. Kattamattomiin kiinteisiin kustannuksiin tarkoitettu tuki oli haettavana 17.8.-30.9.2021 välisenä aikana tukikaudelta 1.3.-31.5.2021. Tukea haki yhteensä 40 keskisuurta tai suurta yritystä. Tukea myönnettiin 38 yritykselle yhteensä noin 18,3 miljoonaa euroa.

Euroopan komission hyväksymien tilapäisten valtiontukipuitteiden 3.1 jaksoon perustuvaa tuen enimmäismäärää on sittemmin nostettu 2,3 miljoonaan euroon. Tukiohjelman mukaista korotettua tukimaksimia on hyödynnetty kustannustuen viidennellä tukikaudella 1.6.-30.9.2021, sulkemiskorvauksen toisella kierroksella 21.12.2021-28.2.2022 välille ajoittuneiden sulkemismääräysten aiheuttamien menetysten kompensoimiseksi sekä kustannustuen kuudennella tukikaudella

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

5.5.2022

1.12.2021-28.2.2022. Valtiokonttorin käsityksen mukaan nykyinenkin tilapäisten valtiontukipuitteiden 3.1 jaksoon perustuva tukimaksimi muodostaa kuitenkin tuen myöntämisen kannalta merkittäviä rajoitteita erityisesti suurten yritysten sekä yrityskonsernien kohdalla. Samaan aikaan koronapandemiaan liittyviä julkisoikeudellisia rajoitustoimenpiteitä on edelleen jatkettu loppuvuonna 2021 ja alkuvuonna 2022 kohdistuen kaiken kokoisiin yrityksiin. Näin ollen Valtiokonttori pitää perusteltuna jatkaa edelleen myös tilapäisten valtiontukipuitteiden 3.12 jaksoon perustuvan tukiohjelman nojalla myönnettävää kattamattomien kiinteiden kustannusten tukea tukikaudella 1.12.2021-28.2.2022.

Ottaen huomioon suurille yrityksille tarkoitettujen tukimuotojen verrattain vähäiset hakemuskäärät sekä toisaalta nyt esitettävän kattamattomien kiinteiden kustannusten tuen kohdistumisen erityisesti koronapandemiasta johtuvista rajoitustoimista kärsineisiin yrityksiin, Valtiokonttori pitää perusteltuna ratkaisuna jatkaa juuri kustannustukilain 5 d §:n mukaista kattamattomien kiinteiden kustannusten tukimuotoa uudella tukikaudella. Kyseinen tukimuoto mahdollistaa tuen myöntämisen sulkemismääräysten alaisille yrityksille, mutta kattaa varsinaisia sulkemismääräyksiä lievempienkin rajoitustoimenpiteiden vaikutuksia. Ajalle 21.12.2021-28.2.2022 kohdistuvaa erillistä sulkemiskorvausta on lisäksi voinut hakea tukikiintiön puitteissa kaiken kokoiset yritykset. Sulkemiskorvauksen toisen kierroksen haku päättyi 20.4.2022.

Tuen myöntämisen edellytyksistä:

Hallituksen esityksessä muutettavaksi esitettävä kustannustukilain 5 d § vastaisi pääosin laissa 609/2021 säädettyä 5 d §:ää. Tukiohjelman mukaisesti yrityksille voidaan korvata kattamattomia kiinteitä kustannuksia nykyisellään enintään 12 miljoonaan euroon saakka. Tuki laskettaisiin tuki-intensiteetin mukaisena osuutena yrityksen tukikauden (1.12.2021-28.2.2022) tappioista. Esityksen mukaan tappiot määriteltäisiin siten, kuin kirjanpitolaki (1337/1997) tilinpäätökseltä edellyttää. Kertaluonteisia arvonalentumistappioita ei oteta huomioon tappioita laskettaessa. Aiempaa vastaavasti tappioita tarkastellaan konsernitason, mikäli tuen hakijana on konsernitoimija.

Uutena tuen myöntämisen edellytyksenä esityksessä ehdotetaan tuen kohdentamista ainoastaan yrityksille, joilla on lain tai viranomaisen COVID-19 pandemian hallintaan liittyvän rajoituksen vuoksi syntyneitä kattamattomia kiinteitä kustannuksia. Samoin tuen määräytymisperusteena käytettävät tappiot voisivat olla korkeintaan kustannustukilain 4 §:n 3 ja 4 kohdan mukaisten kustannusten yhteissumma laskettuna rajoitetun liiketoiminnan osuudesta. Tuen myöntämisen edellytyksenä oleva rajoitusperusteisuus vastaa Valtiokonttorin näkemyksen mukaan kustannustuissa tuen viidenneltä kierrokselta alkaen noudatettua tukipolitiikkaa, jonka tavoitteena on kohdistaa tukea erityisesti ja pitkittyneesti koronapandemian hallintaan liittyvistä viranomaisten rajoitustoimenpiteistä kärsiville yrityksille. Nyt esitettävässä kattamattomien kiinteiden kustannusten tuessa ei siten olisi kyse enää niin sanotusta yleisestä koronatuesta.

Esitettävän toisen momentin mukaan tuen myöntäminen edellyttäisi aiempaa vastaavasti yli 30 prosentin liikevaihdon laskua tukikaudella 1.12.2021-28.2.2022 verrattaessa yrityksen yhteenlaskettua liikevaihtoa vuoden 2019 tammi-, helmi- ja joulukuulta. Myös yrityksen liikevaihdon alenemaa

5.5.2022

tarkasteltaisiin konsernitasolla, mikäli tuen hakijana olisi konsernitoimija. Kyseiset tuen myöntämisen edellytykset vastaavat Valtiokonttorin käsityksen mukaan Euroopan komission asettamia vaatimuksia sovellettavan tukiohjelman osalta. Näin ollen lakiin 157/2022 kirjattua ja kustannustuen kuudennella tukikierroksella sovellettua yli 25 prosentin liikevaihdon aleneman vaatimusta ei olisi mahdollista soveltaa nyt esitettävän tukimuodon kohdalla. Valtiokonttorilla ei ole siten huomautettavaa tuen myöntämisen edellytyksenä olevan liikevaihdon alenemaprocentin osalta.

Esitettävässä 5 d §:n kolmannessa momentissa säädettäisiin tuki-intensiteetin määrittymisestä sekä tuen 6 miljoonan euron enimmäismäärästä. Lisäksi momentissa säädettäisiin yritykselle taikka yrityskonsernille samalta ajalta myönnettyjen muiden kustannustukilain mukaisten tukien sekä eräiden muiden tukien ja korvausten vähentämisestä yritykselle laskennallisesti muodostuvan kattamattomien kiinteiden kustannusten tuen määrästä. Tuki-intensiteettiä määritettäessä huomioitaisiin tukea hakevan yrityksen tukikauden aikana rajoitustoimien kohteena olevan liiketoiminnan liikevaihto. Yrityksen tulisi siten ilmoittaa Valtiokonttorille tukihakemuksessaan paitsi koko yrityksen liikevaihtotiedot tuki- ja vertailukaudella yli 30 prosentin liikevaihdon aleneman vaatimuksen täyttämiseksi, myös liikevaihtotiedot ainoastaan tukikauden aikana rajoitetun liiketoiminnan osalta. Ottaen huomioon tuen rajoitusperusteisen kohdentumisen tavoitteen, esitystä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Tuen enimmäismäärä olisi aiemmin sovelletusta miljoonasta eurosta poiketen kuusinkertainen. Selvästi korotettu tukimaksimi ei kuitenkaan Valtiokonttorin arvion mukaan lisää olennaisesti tuen hakijoiden joukkoa, eikä tukimaksimin korotuksella ole näin ollen tukimuodon toimeenpanon kannalta merkittävää vaikutusta.

Aiempaa sääntelyä vastaavasti tukea hakevan yrityksen olisi toimitettava Valtiokonttorille tukihakemuksensa yhteydessä ulkopuolisen tilintarkastajan tarkastusraportti koskien tuen määrittymisperusteina käytettäviä tietoja. Valtiokonttorin käsityksen mukaan edellytys perustuu Euroopan komission tukiohjelmalle asetamiin vaatimuksiin. Tarkastusraportin toimittaminen sujuvoittaa myös Valtiokonttorin tukihakemuskäsittelyä ja vaatimusta on siten pidettävä tarkoituksenmukaisena. Valtiokonttori toteaa laatineensa yhteistyössä tilintarkastajien kanssa ohjeistuksen laissa edellytetyn tilintarkastusraportin toimittamiseksi.

Aiempaan sääntelyyn nähden lakiesitykseen on kirjattu lisävaatimuksena yritykselle velvollisuus toimittaa Valtiokonttorille tilintarkastettu tilinpäätös sekä tilintarkastajan vahvistamat tarvittavat tiedot tuen määrään vaikuttavista seikoista. Esitettävien tietojen perusteella Valtiokonttori tarkastaisi tuen lopullisen määrän ja suorittaisi tarvittaessa myös takaisinperinnän. Esitetty jälkikäteisen tarkastuksen vaatimus perustuu Valtiokonttorin käsityksen mukaan Euroopan komission hyväksymän tukiohjelman kirjauksiin. Jälkikäteisen tarkastuksen tavoitteena olisi varmistaa, että tukea hakevalle yritykselle myönnetään tukea ainoastaan lopullisiksi osoittautuneiden tukikauden tappioiden perusteella. Koska kyseessä on jälkikäteen myönnettävä tukimuoto, tukikauden tappioiden voidaan olettaa olevan useimmissa tapauksissa jo haun avautumiseen mennessä lopullisia. Jälkikäteisellä tarkastelulla varmennettaisiin kuitenkin, ettei hakemuksella ilmoitettuihin ja tilintarkastajan tarkastusraportilla vahvistamiin tietoihin ole enää tullut muutoksia.

5.5.2022

Aikataulusta:

Hallituksen esityksen mukaan tuen haku alkaisi toukokuussa 2022 ja jatkuisi 31.5.2022 saakka. Euroopan unionin koronapandemiaan liittyvät valtiontukipöytäkirjat päättyvät puolestaan 30.6.2022. Valtiokonttori ei siten voi tehdä enää yrityksille puitetukiohjelman mukaisia tuen myöntöpäätöksiä 30.6.2022 määräajan jälkeen. Valtiokonttori pitää koronapandemiaan liittyvien valtiontukipöytäkirjojen asettamaa määräaika tukimuodon asianmukaisen hakuaikataulun sekä toimeenpanon näkökulmasta kriittisenä. Esiitetty laki olisi mahdollista tulla voimaan aikaisintaan toukokuun 2022 loppupuolella, joten lakiesitykseen kirjattu tuen hakuaika jäänee yritysten osalta erittäin lyhyeksi. Hakuaikataulun puitteissa yritysten tulisi pystyä toimittamaan hakemuksensa liitteeksi myös tilintarkastajan tarkastusraportti tuen määräytymisperusteina käytettävien tietojen vahvistamiseksi. Valtiokonttori katsoo, että lakiesityksessä esitettyä tuen hakuaikaa olisi tarvittaessa mahdollista jatkaa 3.6.2022 saakka. Vaikka tuen hakuaika muodostuu yrityksille verrattain lyhyeksi, Valtiokonttori katsoo, ettei sitä olisi mahdollista jatkaa 3.6.2022 jälkeen. Tällä varmistettaisiin se, että Valtiokonttori ehtii varmasti käsitellä jokaisen tukihakemuksen 30.6.2022 määräaikaan mennessä. Valtiokonttorilla on lisäksi käsiteltävänä samaan 30.6.2022 määräaikaan mennessä myös kustannustuen kuudennen tukikierroksen tukihakemukset sekä sulkemiskorvauksen toisen hakukierroksen korvaushakemuksia. Varmistaakseen tuen sujuvan haku- ja toimeenpanoprosessin, Valtiokonttori on jo suorittanut tukimuodon edellyttämiä järjestelmä- ja valmistelutöitä. Esityksen mukainen kattamattomien kiinteiden kustannusten tuki on siten avattavissa yrityksille hakuun yhden päivän kuluessa esitettävän lain voimaantulosta.

Toimialajohtaja

Jyri Tapper

Palvelujohtaja

Mari Selviranta

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 4 pages before this page
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende